

Ζωή Γεωργιάδου, «Εισαγωγή»

(για το έργο *Χρονικό των Σερρών* του Παπα-Συναδινού)

Ο συγγραφέας του *Χρονικού των Σερρών*

Για τον παπα-Συναδινό, συγγραφέα του *Χρονικού των Σερρών*, ξέρουμε πολύ λίγα πράγματα. Οι πληροφορίες που έχουμε γι' αυτόν αντλούνται κυρίως από το έργο που έγραψε. Γιος ιερέα, γεννήθηκε το 1600 στο χωριό Μελικίτσι, δέκα χιλιόμετρα βόρεια της πόλης των Σερρών, όπου και εγκαταστάθηκε το 1615. Έλαβε μόρφωση στο σχολείο της Μητρόπολης Σερρών, χειροτονήθηκε ιερέας το 1622 και άρχισε να γράφει το χρονικό του το 1642, όταν κατέφυγε στο χωριό του, λόγω του θανατηφόρου λοιμού που έπληττε ολόκληρη την οθωμανική αυτοκρατορία από το 1641. Ταξίδεψε στο Άγιο Όρος και πιθανότατα στους Αγίους Τόπους. Δεν γνωρίζουμε πότε ακριβώς πέθανε, αλλά σίγουρα αυτό συνέβη μετά το 1646, αφού το όνομά του αναφέρεται σε έγγραφο της χρονιάς αυτής της μονής του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, κοντά στις Σέρρες. Κάποιοι μελετητές αναφέρουν ως πιθανή χρονιά θανάτου του το 1670 (Μερακλής & Κουζέλη 2007, 1718).

Το *Χρονικό των Σερρών*

Το έργο του παπα-Συναδινού σώζεται σε αυτόγραφο χειρόγραφο (κώδικας 153) της Μονής Κουτλουμουσίου του Αγίου Όρους και αποτελείται από έμμετρα και πεζά μέρη. Από αυτά ξεχωρίζουν ο έμμετρος «[θρήνος](#)» για την άλωση της Κωνσταντινούπολης¹ και το πεζό *Χρονικό των Σερρών* (*Περί τας Σέρρας, τί εσυνέβηκαν εις τους ανθρώπους...*). Το κείμενο αποτελεί ιστορική αφήγηση, μια σειρά ενθυμήσεων τοποθετημένων σε χρονολογική σειρά, που διανθίζεται από ηθικοδιδασκτικά σχόλια, αυτοβιογραφικά στοιχεία και άλλες πληροφορίες και

¹ Το ποίημα του παπα-Συναδινού, γραμμένο σε 160 ομοιοκατάληκτους δεκαπεντασύλλαβους στίχους, μιμείται έναν ομόθεμο θρήνο του Ηπειρώτη Ματθαίου Μυρέων (Μερακλής & Κουζέλη 2007, 1718).

καλύπτει τα έτη 1598-1642. Ο παπα-Συναδινός χρησιμοποιεί το βυζαντινό ημερολόγιο που εισήχθη από τη ΣΤ΄ Οικουμενική Σύνοδο της Κωνσταντινούπολης και θεωρεί ως αρχή του κόσμου (ημερομηνία δημιουργίας) το έτος 5508 π.Χ. Το έργο ανακαλύφθηκε από τον πολιτικό και μελετητή της μεσαιωνικής και νεότερης ελληνικής ιστορίας [Σπυρίδωνα Λάμπρο](#) στη Μονή Κουτλουμουσίου του Αγίου Όρους στα τέλη του 19ου αιώνα και, κατά μian άποψη, «αποτελεί το μεταβατικό σταθμό από το ημερολογιακό (σκόρπια αραδιαστά ενθυμήματα) στο σύντομο χρονικό» (Βαλέτας 1944, 31).

Η γλώσσα του έργου

Το *Χρονικό των Σερρών* είναι γραμμένο στην απλή καθομιλουμένη ελληνική γλώσσα εκείνης της εποχής, εμπλουτισμένη με πολλά τουρκικά δάνεια που είχαν εισρεύσει στη διάλεκτο των Σερρών, καθώς και αρκετούς τοπικούς ιδιοματισμούς.

Η αξία του έργου

Το κείμενο ελκύει το ενδιαφέρον για τον λαϊκό χαρακτήρα του, τη ζωντανή δημόδη γλώσσα και την αυθεντική αναπαράσταση της σεραϊκής κοινωνίας του πρώτου μισού του 17ου αιώνα. Θεωρείται πηγή πολύτιμων πληροφοριών για τη ζωή των υπόδουλων Ελλήνων κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, τις σχέσεις τους με τους Οθωμανούς, καθώς και την καταπίεση, τις αυθαιρεσίες και τις βιαιοπραγίες που συχνά διαπράττονταν εις βάρος τους. Μπορούμε, επίσης, να αντλήσουμε πληροφορίες για τη λειτουργία των θεσμών της τοπικής αυτοδιοίκησης των υπόδουλων ελληνικών πληθυσμών αλλά και την εκκλησιαστική τους οργάνωση.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Μερακλής & Κουζέλη 2007

Μιχάλης Γ. Μερακλής & Λαμπρινή Κουζέλη, «Παπα-Συναδινός», *Λεξικό νεοελληνικής λογοτεχνίας. Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι*, Πατάκης, Αθήνα 2007, σ. 1718.

Βαλέτας 1944

Γιώργος Βαλέτας (επιμ.), *Χρονικό του Γαλαξειδιού: δημοτικό ιστορικό του 1704, γραμμένο από τον Ιερομόναχο Ευθύμιο Πενταγιώτη*, Ίκαρος, Αθήνα 1944.